

Søndag septuagesima den 16. februar 2020
Ansgarkirken kl. 10.00

Mk 4, 26- 32

402 - 31 - 287 - 156 - 3. v. 5 - 474 - 696 - 320

Der er ikke ret meget, der kan siges om vores liv, der er helt sikkert. Det sikreste, der kan siges er vel, at vi skal dø. I gamle dage - hvornår det så var - var døden nok mere en del af livet, som man besindede sig på.

Jeppe Aakjær har i et langt og smukt digt fortalt om, da hans mor mærkede dødens komme. Hendes sidste og eneste ønske var at blive hjulpet hen til gårdens gamle brønd. Her mindedes hun sin barndom, sin opvækst, da hun selv fik børn. Hun så i brønden al slægtens gråd og klage. Hun så sit eget liv. Hendes tårer tegnede ringe i hendes skæbnebrønd. Lærken synger, men hun hører det ikke. Digtet slutter:

Så vendte hun våren ryggen
 med alt, den bar i sit skød,
 gik ind og ordnede bryggen
 og alt til en hæderlig død.

Hun opfattede døden som uafvendelig og gik den sagtomdig i møde – ” ordnede alt til en hæderlig død”.

”Ja, nu er det længe siden, men end det gemmes i mit sind”. Måske er døden ikke, som vi oplever den, hvad den har været. De fleste af os er vel blevet det, som vi kalder ”moderne”. Det vil sige, at vi vil forstå alt og beherske alt. Men det er svært med døden. Vi kan forklare den biologisk, men vi forstår den ikke. Og vi råder ikke for den. Sommetider kan vi udsætte den, men en dag kommer den til os. Den kommer på mange måder. Ingen død er ens. Det bedste er vel, når den kommer skånsomt efter et ”jævnt og muntert, virksomt liv på jord”. Når man kan

dø ” mæt af dage”. Når man kan ”sove stille ind”, som man tit skriver i dødsannoncen, selv om det ikke altid passer. Når man, som Aakjærs mor stille og roligt kan pakke sammen og rejse til det andet hjem – til ”den store hvide flok og al hans nådegave”. Når livet kan sluttes i Jesu navn og man kan gå til hvile.

Vi ved godt, at det ikke altid slutter sådan, at man efter et langt liv får lov til at sove stille ind. Jo tidligere i livet døden kommer. Jo voldsommere, uventet, smertefuld den kommer, jo mere gådefuld er den. (Jeg tænker stadigvæk så mange år efter på mit lille søde barnebarn ”Kamille”, der døde som treårig under en operation på Skejby sygehus og står tit ved hendes grav).

Døden ryster vel os alle, men sikkert mest det ”moderne” menneske i os, som vil forstå alt og råde over alt. Men vi får bestandigt døden for øje: især os, der bor på landet, hvor vi skal gå henover eller forbi kirkegården, når vi skal til gudstjeneste.

Kirkegården kan ligne den brønd, som Jeppe Aakjærs mor så ned i. Inde i kirken skænkes vi så et håb, der rækker ud over døden, styrkes i den tro, at livet trods alt er stærkere end døden, får skænket et glimt af en kærlighed, der rækker ud over døden, som skaber liv af døde.

Jo, døden er en gåde. Hvorfor skal vi dø? Hvorfor er der i alt liv indbygget død? Mit svar er: Jeg aner det ikke. Enhver forklaring er en bortforklaring. Måske kan vi få hjælp og styrke til ikke at kunne få noget svar - til at leve med det gådefulde. Med håb- og måske også med ” de dybe længsler” om evigt liv og glæde.

Når jeg tænker over det, synes jeg, at der dog er en gåde, der er endnu mere gådefuld end døden. Det er den, som denne søndags evangelium stiller: Det er livet. ”At al ting får en ende og ingenting varer ved”. Det

en gåde. Men at noget overhovedet er blevet til, synes jeg, er en endnu større gåde. At himlen og jorden og mit eget liv skal forgå. Det har vi vel vænnet os til. Men at himlen og jorden og alt, hvad der er blevet til – også os, der er til gudstjeneste i dag- er blevet til. Det er ganske ufatteligt. Der er mange forklaringer på, hvordan jorden er blevet til. Videnskabelige. Men hvad ligger forud for det, som kan forklares? Hvad- eller hvem - satte det hele i gang?

Og så ville vi måske ikke have det så svært med døden, hvis det ikke var fordi, noget i os, siger: Livet er det oprindelige, livet er det naturlige. Og i Bibelen: Skabelsen, livet, paradiset- kommer før tilintetgørelse, døden, ondskaben. Derfor begynder Bibelen med en skabelsesberetning: ” I begyndelsen skabte Gud himlen og jorden”

Når jeg er til begravelse/ bisættelse - og det har jeg været nogle gange ved nære venners død i den sidste tid, så oplever jeg dødens alvor. Så lyder det til mig: Husk at du også skal dø. Og hver gang jeg forretter en bisættelse eller begravelse, foregriber jeg min egen. Det bliver aldrig en vane. Og hvis ikke jeg troede, at hvert kærligt sagt farvel rummer et kærligt og håbefuldt ”på gensyn”, ville jeg ikke kunne klare det. Der trænger hver gang- ganske stille, nænsomt og forsigtigt et ord frem. Det er ikke enden. Det er en begyndelse. Døden er en overgang til nyt liv.

Ønsketænkning? Måske, men hvad kommer så ønsket af? Ønsket opstår af håbet. Håbet grunder sig i en underfuld erfaring af livets styrke. Et ” på gensyn” til livet er ikke et på gensyn til livet i en bestemt skikkelse. Sædekornet, der lægges i jorden, siger ikke på gensyn til det korn, som det vel højest kan ane. Det lille sennepsfrø gør sig næppe mange forestillinger om et træ, der får så store grene, at himlens fugle kan bygge rede i dets skygge.

Jesu små lignelser i dag er så enkle, at de kan rumme en hel verden. Det enkle er det dybe. Det sande er ikke det udviklede. Taget for sig selv fortæller de to små lignelser om den skabte verden og om vort eget liv. I den første fortælling, det første billede, er der samlet et væld af erfaringer: Kornet gror, mens bonden sover. Livet udfolder sig helt grundlæggende uden, at vi kan forklare det og uden at vi kan beherske det. Den bonde, der ikke råder over grokraften, bliver dog sat til at høste. Vi gør noget ved det, som på forhånd er os givet. Hvor er vi i fortællingen? Er vi bonden eller sædekornet- sikkert begge dele.

Den anden lille fortælling siger, at af noget, der er ganske småt, kan komme noget stort. Af næsten ingenting kommer et menneskeliv- en sammenhæng mellem det største og det mindste.

Læg mærke til, at Jesus begynder begge fortællinger med spørgsmål. Spørgsmålene er de to billeder. Men der lægges ikke op til forklaringer, men til livsdyndning, bekendelse, lovprisning. Tro, håb og kærlighed. Bonden ved ej selv hvorledes. Og han vil aldrig komme til at vide det. Han finder ej først tolkende ord, men hans hjerte kan skælve af glæde. Der er ingen forklaringer at hente i de to små billeder, men de indbyder til en livsforståelse, til tro, håb og kærlighed. Også til nænsomt og med agtelse at drage omsorg for skaberværket og for medmennesket. Hvordan kan noget gro, hvis der ikke er en magt, der får det til at gro? En livskraft? Dermed er det ikke bevist, at der er en gud. Men jeg synes, at det er indlysende, at der er en magt, der lader livet blive til, som holder det oppe, som fører det fremad og som virker i det skjulte. Og det er en kærlig magt - for kærlighed er lade liv og glæde blive til og bevare det.

Nu begyndte Jesus lignelserne med, hvad billederne er billeder på: Med Guds rige er det som med...

Guds rige det er livsmagt. Vidunderligst af alt på jord. Det udfolder det, som også naturen kan fortælle os. Vi kan se det i det spirende forår. Vintergækker, erantis og krokus er forkyndere af skabelsens, livskraftens under. Ved vores indkørsel så jeg forleden nogle små blå blomster: martsviol. En februar dag. Og langs med åen i vores baghave er der hvidt af vintergækker. Skabelsens mønster males også i årets gang i naturen.

Men hvordan skal vi forstå det, som billederne udfolder? Her går vel skellet - måske også midt i os selv- skellet mellem varme hjerter og kolde hjerner. Bag sædekornets og sennepsfrøets vækst kan vi ane grokraften og bøjede os i underen og tilbedelse og bryde ud i lovsang. Samtidig ved vi godt, at der tilintetgørelse og død, at der er synd og ondskab i verden. Det er helt uforklarligt og for mig også meningsløst. Men jeg tror, at livet er stærkere. Trods alt. Også at livskraften kan skænke os livsmod, så vi, hvor vi er, gør hvad vi kan for at være medarbejdere på liv, glæde og kærlighed.

Og så er vi lige ved at slutte - og det er jo altid en god begyndelse. Men vi er ikke helt færdige- for det afgørende er, at det er Jesus, der har fortalt de to små billeder. I ham fik den skabende kærlighed, som vi kan ane i kornets vækst, indhold, fylde, retning.

Gud åbenbarer i den korsfæstede, opstandne og levende Kristus den grokraft, der vil sejre over døden. Den sejrer ved en kærlighed, der er selvhengivende og som udfoldes i den magt, der er så magtfuld, at den giver afkald på ydre magt. Det Guds magt, der i Jesus går ind i lidelse og død for at give os liv og frelse. Det er den kærlighed, der ved bisættelse og død forkynder livets sejr over døden - livets opstandelse- den kærlighed som er størst.

Så kan Benny Andersens sidste strofe i "Hilsen til forårssolen" også være en udlægning af søndagens to små lignelser

Tag da kun min sidste spinkle mønt.
Livets sol er min den sidste del af livet,
for som solfanger er jeg nu begyndt
at forstå, at Alt og Intet er os givet.
Og en gang går solen sin
runde uden mig,
men når forårssolen skinner
lever jeg!

Amen